

In memoriam

Katastrofa koja je 26. VII 1963. god. uništila glavni grad Socijalističke Republike Makedonije — Skopje, nije poštedila ni Zavod za ribarstvo. U ovoj katastrofi izgubio je život saradnik Zavoda i šef hemiske laboratorije dipl. hemičar ŽIVKO BOJKOVSKI.

Živko Bojkovski je rođen 29. juna 1925. god. u Skopju. Srednju školu završio je u Skopju, a 1948. godine upisao se na Tehnološki fakultet u Zagrebu kao stipendista Ministarstva industrije. Međutim, usled nekih razloga materijalne prirode, Bojkovski je napustio Tehnološki fakultet u Zagrebu i prebacio se na Filozofski fakultet u Skopju — grupa hemija, na kojem je 1954. god. i diplomirao.

Kao učenik-omladinac za vreme rata, Bojkovski se aktivno uključuje u Narodnooslobodilački pokret i u raznim omladinskim grupama u Skopju učestvuje u različitim akcijama, koje je tada organizovao Narodnooslobodilački pokret. Novembra 1944. god. stupio je u jedinice Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije i u vojsci ostao sve do novembra 1946. god., za koje vreme je bio unapređen u čin poručnika JNA. U ovom periodu, bio je primeran vojnik i oficir naše mlade armije i po-hvaljivan za svoje nesebično požrtvovanje i zalaganje.

Po demobiliziranju i napuštanju redova armije Bojkovski je stupio na posao u Ministarstvo industrije, gde je radio i izvršavao odgovorne zadatke na polju izgradnje industrije u Makedoniji. Sagledavajući njegovu perspektivu u razvoju, kao dobrom i bezprekornom radniku, Ministarstvo industrije dodelilo mu je stipendiju za upis studija na Tehnološkom fakultetu u Zagrebu.

Kao student hemije — Filozofskog fakulteta u Skopju, Bojkovski je pokazao poseban interes za problematiku Zavoda za ribarstvo, tako da je još kao nesvršeni student stupio na posao u Zavodu februara 1954. god. i počeo se upoznavati naučnom i stručnom problematikom ribarstva. Nakon diplomiranja, primljen je odmah za stručnog saradnika Zavoda, a 1957. god. je izabran u istom zvanju na osnovu recenzije profesora Skopskog Univerziteta Prof. D-r Jančuleva i Prof. D-r Kirkova. 1960. god. Bojkovski je izabran za višeg stručnog saradnika Zavoda, u kojem ga je zvanju zatekla i prerana smrt.

Na svom kratkom životnom i naučno-stvara-laćkom putu Bojkovski se je svestrano zalagao da ovlada materijom hidrohemije, posvećujući posebnu pažnju problemima, koji su usko i neposredno povezani s ribarstvom. Ovim putem hteo je da unese svoj deo života u izgradnju naše socijalističke zajednice. I u kratkom periodu svoga života, on je u tome i uspeo. Uspeo se podignuti na stepen visokocenjenog stručnjaka iz hidrohemije i tehnologije prerade ribe, ne samo u granicama Make-

donije već i izvan nje. Svestrano obuhvatajući probleme povezane sa ribarstvom, Bojkovski se afirmisao kao odličan poznavalac fizičko-hemiskih procesa vodnih bazena, razrađujući metodološki i naučno zakonitosti raznih pojava i procesa u vodi. Izgrađujući samog sebe kao naučnog i stručnog radnika, budući u našoj zemlji nije imao dovoljno ljudi od kojih bi učio, istovremeno je gradio i metodologiju. Tako je u poslednje vreme bio na putu da otkrije neke nove, praktičnije, a istovremeno i analitički tačnije metode rada na ispitivanjima fizikalno-hemiskih osobina voda. Isto tako dragoceno bilo je njegovo iskustvo koje je stekao na polju problematike otpadnih voda, kod čega je osobito doprineo postavljanju osnovice jedne solidnije metode rada u kontroli otpadnih voda kao i kontroli industrijskih objekata u fazi izgradnje. Kroz njegove ruke prošlo je na desetine investici-onih elaborata veoma značajnih objekata naše Republike, a među njima i elaborat velikog giganta Zelezare u Skopju. Mišljenja i ocene Bojkovskog bile su uvek visoko cenjene. Svojim primedbama često puta doprinio je iznalaženju boljih i racionalnijih rešenja o problemima otpadnih voda novih industrijskih objekata.

Ne može se prenebrežnuti interes i zasluge Bojkovskog u jednoj drugoj oblasti našeg ribarstva, koja je isto tako nova kao i prilog koji je dao za razvoj ove oblasti. Ove su zasluge na polju tehnologije prerade slatkovodnih riba. Veoma je mali broj stručnjaka tehnologa, koji su se bavili problemom industrijske prerade slatkovodnih riba u Jugoslaviji. Unoseći naučni metod u rad, Bojkovski je osobito doprineo u razradi recepture za preradu slatkovodnih riba u pogonima u Dojranu i Apatinu. Industrijski proizvodi — konzerve slatkovodnih riba u Dojranu, delo su upornog i bezrezervnog zalaganja na ovom polju pok. Živka Bojkovskog.

U zadnje vreme, neposredno pred svoju preranu smrt Bojkovski je otpočeo raditi zajedno s ostalim kolegama Zavoda i na rešavanju jednog od najvažnijih problema industrijskog ribarstva tj. problemu iznalaženja najboljih i najjeftinijih receptura za izradu koncentriranih kompleksnih hrana za veštačko gajenje riba u ribnjacima. Prve recepture, isprobane na opitnom objektu s pastrmkama, dale su dobre rezultate, čime se potvrđuje i pravilna usmerenost i metodologija na razradi ovog problema.

U svojoj publicističkoj delatnosti, Bojkovski nije bio osobito plodan. To se u neku ruku može i razumeti, budući da je radio na razradi problematike, koja je ne samo za njega, već i za čitavu Jugoslaviju, uglavnom nova. Međutim, i na ovom polju, on je ipak dao svoj doprinos. Objavio je nekoliko svojih radova, među kojima su najznačajniji:

1. Hemiski sastav i kalorična vrednost ekonomski najvažnijih vrsta riba Dojranskog Jezera — »Izdanija« Tom II No. 3—1957. god.;

2. Prvo saopštenje za fizičko hemiska ispitivanja voda Mavrovskog Jezera u periodu 1953—1958 god. — referat održan na Savetovanju Sekcije za visinske vode Udruženja za ribarstvo Jugoslavije maja meseca 1960. god. u Skopju;

3. Hemiska ispitivanja voda reke Vardara na području od Klanice u Skopju do Titovog Velesa u periodu mart—avgust 1960. god. — elaborat za potrebe Železare u Skopju, i

4. Utvrđivanje promena hemizma vode reka Treske i Vardara kao posledice od čišćenja akumu-

lacije »Matke« u vremenu od 29. III do 2. IV 1960 god. — godišnji izveštaj za 1960. god. — Zavoda za ribarstvo SRM u Skopju.

Osim ovih radova Bojkovski je pripremio i rad »Priručnik za konzerviranje slatkovodnih riba«, koji je ostao u rukopisu, te se izgubio za vreme zemljotresa zajedno s ostalim pokuštvom pok. Bojkovskog.

Preranom smrću Živka Bojkovskog naša je zajednica izgubila predanog borca za socijalizam, a naš je Zavod i naše ribarstvo izgubilo svog dobrog saradnika i stručnjaka na jednom novom i značajnom polju u razvoju našeg slatkovodnog ribarstva.